

OPEX

www.opex.ir

mail@opex.ir

بررسی وضعیت عرضه و تقاضای اسلاک واکس در بورس کالای ایران

شناسنامه گزارش:

تهیه شده در واحد پژوهش اتحادیه صادرکنندگان فرآورده‌های نفت، گاز و پتروشیمی ایران

گردآوری: سینا احمدوند

ناظر: فریدون اسعدی و سعید رفیعی‌فر

تاریخ انتشار: تیر ۱۴۰۲

OPEX

مقدمه

اسلاک واکس ماده اولیه فعالیت واحدهای پارافین سازی است و عرضه منظم آن با حجم و قیمت مناسب برای بقا و ادامه عملیات تولید این واحدها ضروری است. با این وجود طی سال‌های اخیر، تولیدکنندگان پارافین برای تهیه این ماده و فعالیت واحدهای خود دچار مشکلاتی اساسی بوده‌اند که نتیجه این مشکلات در تعطیلی نزدیک به ۱۰۰ واحد پارافینی طی سال‌های اخیر مشهود است. گزارش زیر، شامل بررسی آماری عرضه و تقاضای اسلاک واکس از ابتدای سال ۱۴۰۰، شدت رقابت فعالان صنعت پارافین برای خرید این ماده و تحلیلی بر این آمار است.

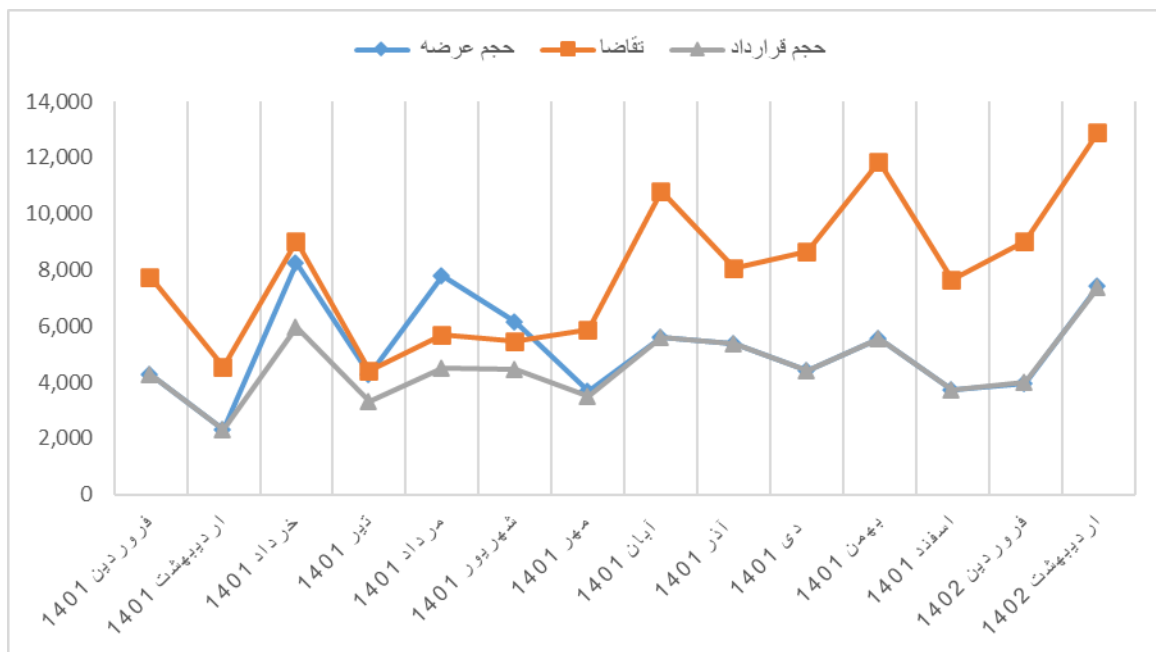
حجم عرضه و تقاضای اسلاک واکس

با توجه به انحصاری بودن عرضه اسلاک واکس که تنها توسط شرکت‌های نفت سپاهان، نفت ایرانول، نفت پارس و نفت بهران تولید شده و به فروش می‌رسد، هر گونه تغییر در میزان و نرخ عرضه از سوی پالایشگاه‌ها می‌تواند منجر به تغییرات قابل توجهی در روند فعالیت واحدهای پارافین ساز گردد. طی سال ۱۴۰۰، مقدار کل اسلاک واکس عرضه شده در بورس کالا معادل ۳۵,۳۳۲ تن بوده است و در مقابل، مقدار تقاضا در بازه زمانی مشابه ۷۰,۸۱۶ تن بوده که اختلاف ۳۵,۴۸۴ تنی با یکدیگر دارند. این وضعیت در سال ۱۴۰۱ نیز حل نشده و در مقابل عرضه کل ۴۱۱۲۴ تنی، تقاضای ۶۷۳۱۵ تنی وجود داشته که اختلاف ۲۶۱۹۱ تنی بین این دو عدد، حاکی از رفتار متفاوت فروشنده و خریدار به سبب عرضه قطره چکانی خوراک اصلی واحدهای تولید پارافین است. به عبارت دیگر در سال ۱۴۰۰ تقاضا ۲۰۴ برابر و در سال ۱۴۰۱، ۱۶۳ برابر عرضه بوده است.

شرکت نفت پارس با عرضه ۱۷۵۸۶ تنی بیشترین حجم عرضه را طی دوره ۱۴ ماهه سال ۱۴۰۱ و دو ماه نخست سال ۱۴۰۲ به خود اختصاص داده است و شرکت‌های نفت ایرانول، بهران و سپاهان به ترتیب با عرضه‌های ۱۵۵۷۴ تنی، ۱۲۴۴۳ تنی و ۶۹۶۹ تنی در رده‌های بعدی قرار دارند. این در حالی است که شرکت نفت سپاهان با توجه به دریافت حجم سالیانه لوبکات بالاتر از ۶۰۰,۰۰۰ تنی خود، با تولید بیشتر از ۸۰,۰۰۰ تن اسلاک واکس در سال، بزرگ‌ترین تولید کننده اسلاک واکس در میان این چهار شرکت است و عرضه کمتر از ۱۵,۰۰۰ تنی این شرکت در این بازه ۲۶ ماهه که کمتر از ۴۰ درصد عرضه شرکت نفت پارس است، جای تامل دارد. این

در حالی است که براساس مصوبه جلسه ۴۶۳ شورای رقابت در تاریخ ۱۳۹۹/۰۷/۲۲، پالایشگاه‌های روغن‌سازی موظف به عرضه صد درصدی اسلاک واکس تولیدی خود را در بورس کالا عرضه کنند. آمار و نمودار مقایسه حجم عرضه، تقاضا و قرارداد اسلاک واکس از ابتدای سال ۱۴۰۱ به شرح زیر می‌باشد:

نمودار وضعیت اسلاک واکس براساس آمار بورس کالا

شدت رقابت در خرید اسلاک واکس

چالش دیگر واحدهای پارافین ساز، رقابت بالا به علت مدیریت عرضه و افزایش هزینه‌های تولید است. این در حالی است که پالایشگاه‌ها برای دریافت مواد اولیه خود هیچ مشکلی ندارند و عرضه مواد اولیه مورد نیاز آن‌ها بدون رقابت و در قیمت پایه انجام شده و حجم عرضه این مواد نیز همواره روندی افزایشی داشته است. برای مثال عرضه لوبکات - که ۱۲٪ آن به اسلاک واکس تبدیل می‌شود- از سال ۱۳۹۹ تاکنون بیش از ۱۶ درصد افزایش یافته است و در سال ۱۴۰۱ به ۲,۲۰۰,۰۰۰ تن رسیده است که به معنای تولید بیش از ۲۸۰,۰۰۰ تن اسلاک واکس است. در همین حال، عرضه ۴۱۱۲۴ تنی این پالایشگاه‌ها تنها معادل کمتر از ۱۵ درصد از این حجم است و این سوال را به وجود می‌آورد که در شرایطی که واحدهای پارافین ساز با وجود تعطیلی ده‌ها واحد پارافینی تقاضایی بسیار بالاتر از این حجم را به ثبت رسانده‌اند که حاکی از نیاز بازار به عرضه بیشتر اسلاک واکس است، اسلاک

واکس عرضه نشده در بورس کالا که وزنی معادل بیش از ۲۲۰۰۰۰ تن دارد، به چه سرنوشتی دچار شده است.

شدت رقابت در برخی گریدهای اسلاک واکس به‌طور آشکاری بالاتر از سایر گریدها است و بعضاً در این رابطه شاهد رقابت ۱۴۰ تا ۱۶۰ درصدی در بعضی اقلام از جمله اسلاک واکس گرید سنگین ۲۳-۱۶ هستیم. با این شرایط عملاً وضعیت هزینه خرید این اقلام در بورس تقریباً ۲.۵ برابر شده است.

این رقابت‌ها در کنار خرید ۱۰۰ درصدی اسلاک واکس عرضه شده در بورس کالا طی ۸ ماه در بازه ۱۴ ماهه سال ۱۴۰۱ و دو ماهه نخست سال ۱۴۰۲ و مازاد تقاضا در ۱۲ ماه از ۱۴ ماه مذکور، نشان از توانایی پرافین سازان در خرید اسلاک واکس بیشتر از حجم عرضه شده توسط پالایشگاه‌های روغنی دارد.

تحلیل نتایج

براساس آنچه که در آمارهای بورس کالا مشخص است، تقریباً در تمامی موارد، همه حجم اسلاک واکس عرضه شده در بورس کالا در این بازه ۱۴ ماهه خریداری شده است. طی این مدت ۲۵۷ عرضه صورت گرفته که ۱۹۲ مورد (بیش از ۷۴ درصد) به‌طور کامل فروخته شده است؛ به عبارتی تقاضای خرید به میزان ۳۲۵۵۴ تن بیش از عرضه بوده است که این امر حاکی از نسبت ۱.۵۵ برابری تقاضا به عرضه است.

فروش کمتر از عرضه در مواردی نظیر عرضه اسلاک واکس سبک ۲۰ در شهریورماه سال ۱۴۰۱ نیز به دلیل بی‌اطلاعی از عرضه و عدم شناخت نسبت به این گرید جدید بوده است؛ در این زمینه فروش کامل عرضه‌های بعدی این کالا گواه این مطلب است.

از این بازه زمانی چهارده ماهه، تمامی اسلاک واکس‌های عرضه شده در بورس کالا در ۸ ماه به‌طور کامل توسط تولیدکنندگان فرآورده‌های پرافینی خریداری شده است. همچنین در ۱۲ ماه، شاهد مازاد قابل توجه ۳۶۰۰۰ تنی تقاضا نسبت به عرضه هستیم که این موضوع نشان از نیاز واحدهای پرافین سازی به اسلاک واکس بیشتر برای پیشبرد عملیات تولید و ناکافی بودن عرضه توسط چهار شرکت سازنده آن دارد.

از دیگر مشکلات فعالان بخش پرافین که به نوبه خود ناشی از کمبود عرضه است، می‌توان به رقابت بالا برای خرید اسلاک واکس در بورس کالا اشاره کرد. با عرضه کمتر از تقاضا، خریداران پرافین مجبور به رقابت برای تهیه مواد اولیه خود هستند که منجر به افزایش نامتعارف قیمت اسلاک واکس می‌گردد. در حالی که میانگین شدت رقابت در خرید اسلاک واکس معادل ۲۳.۴۸ درصد است، رقابت‌هایی با شدت ۱۶۱ درصد و ۱۴۱ درصد نیز در این میان دیده می‌شود که به معنای خرید اسلاک واکس به بیش از ۲.۵ برابر قیمت پایه مصوب است.

تمام موارد فوق با توجه به عدم حضور نزدیک به ۳۰ واحد پارافینی غیرفعال است که امکان شروع فعالیت دوباره ایشان وجود دارد و در صورت حضور و مشارکت در خرید از سوی این واحدها، شرایط برای خرید اسلاک واکس به مراتب وخیم‌تر خواهد شد و پیش بینی می‌شود در این صورت، شاهد حداقل دو برابر شدن تقاضای خرید اسلاک واکس از بورس کالا خواهیم بود.

About us

The section of oil, gas and petro-chemistry is the up-most and first industrial vantage of the country and the pivot of the Economy of Iran. Regarding the importance of this section and the need for coordinating and organizing the most active people in the field of production and exporting oil, gas, and petrochemical products, some forethoughtful and job- makers in the private section of the country decided to come together to fight against the threats by using the opportunity of mass intelligence and potentials.

2023 Iranian Oil, Gas and Petrochemical products exports' association All Rights Reserved.

OPEX Publications

Website: <http://www.opex.ir>

Contact information: <http://www.opex.ir/en/aboutus/contactus>